

OCHRANA MÄKKÝCH CIEĽOV¹

Dr. h. c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD.

Právnická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
lucia.kurilovska@flaw.uniba.sk

JUDr. Patrícia Krásná, PhD., LL.M.

Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra vyšetrovania
patricia.krasna@akademiapz.sk

Ochrana mäkkých cieľov

Predmetná vedecká štúdia pojednáva o definícii samotných mäkkých cieľov, ich ochrane a konkrétnych postupoch pri bezpečnostnom incidente zameranom na mäkký cieľ. Autorky sa v predloženej vedeckej štúdii snažia o interpretáciu základných východísk skúmanej problematiky za účelom následnej ďalšej vedecko-výskumnej, ale aj konkrétnej, praktickej, činnosti v rámci istoty bezpečnosti v našej krajine. Samozrejme s akceptáciou všetkých, náročných, krokov, ktoré je potrebné v systéme ochrany mäkkých cieľov realizovať. Vedecká štúdia vznikla ako výstup z projektu VEGA č. 1/0722/24 – Princípy právneho štátu v trestnom práve, v rámci ktorého sa venujeme aj práve konkrétnym princípom garantovania bezpečnosti v spoločnosti. Vedecká štúdia nahliada na, aktuálnu, zvolenú problematiku z hľadiska kriminologických aspektov a konkrétnych aplikačných prvkov. Je významnou z hľadiska prepojenia teoretických, vedeckých poznatkov vyplývajúcich z výskumu a aplikačných, konkrétnych, opatrení v praxi.

Protection of soft targets

The scientific study in question discusses the definition of soft targets themselves, their protection and specific procedures in a security

¹ Projekt VEGA č. 1/0722/24 – Princípy právneho štátu v trestnom práve.

incident focused on a soft target. In the presented scientific study, the authors try to interpret the basic starting points of the researched issue for the purpose of subsequent further scientific research, but also specific, practical, activities within the framework of ensuring security in our country. Of course, with the acceptance of all the demanding steps that need to be implemented in the system of protecting soft targets. The scientific study was created as an output from the VEGA project No. 1/0722/24 – Principles of the rule of law in criminal law, within which we also deal with specific principles of guaranteeing security in society. The scientific study looks at the current, selected issue from the point of view of criminological aspects and specific application elements. It is significant in terms of connecting theoretical, scientific knowledge resulting from research and application, specific, measures in practice.

Kľúčové slová: mäkké ciele, prevencia, bezpečnosť, analýza rizík, ochrana

Keywords: soft targets, prevention, security, risk analysis, protection

<https://doi.org/10.62874/afi.2025.1.03>

Úvod

Téma ochrany mäkkých cieľov i z kriminologického hľadiska je v súčasnej dobe veľmi dôležitou tak, ako v oblasti bezpečnosti, tak aj v oblasti všeobecnej roviny vnímania ochrany spoločnosti. V súčasnosti sa stávame segmentmi mnohých bezpečnostných hrozieb, kedy sú ohrozené naše životy, zdravie, či majetok. Ako spoločnosť sme terčmi útokov, na ktoré nie sme pripravení. Práve táto skutočnosť nás motivuje k skúmaniu konkrétnych atribútov potenciálnych ohrození, ktoré nás môžu zasiahnuť kedykoľvek a kdekoľvek. Posledné slová, kedykoľvek a kdekoľvek sú myslené doslovne, pretože či sme v mestskej hromadnej doprave, v škole, v divadle, ráno, poobede alebo večer ohrozenie môže prísť v každom okamihu.

Kriminológovia konštatujú, že potreba kriminológie a kriminologických výskumov je stále viac uznávaná v zahraničí aj u nás. Sú presvedčení, že štát a občianska verejnosť však potrebujú pre svoju bezpečnosť maximum relevantných a spoľahlivých poznatkov o kriminalite. Ide teda o najvýznamnejšie poznatky o skutočnom stave kriminality, jej štruktúre dynamike, o individuálnych a spoločenských príčinách

kriminality, o páchatel'och a obetiach, o možnostiach kriminálnej represie a prevencie a o účinnosti opatrení aplikovaných v procese sociálnej kontroly.² Stále zaujímavé sú úvahy odborníkov o príspevku kriminológie pre spoluprácu s trestným právom a pre lepšie ovplyvnenie právnej praxe.³ Práve aj nami spracované a predložené vedecké poznatky je možné subsumovať medzi veľmi podstatné kriminologické poznatky dôležité pre aplikačnú prax a samozrejme aplikáciu efektívnej ochrany mäkkých cieľov.

Medzi základné ľudské potreby patrí pocit bezpečnosti. Pocit bezpečnosti je základnou súčasťou nášho každodenného života, ktorý ovplyvňuje naše rozhodovanie, správanie a celkové duševné a emocionálne zdravie. Tento pocit sa týka subjektívneho vnímania toho, že sme chránení pred nebezpečenstvom, že sme v prostredí, ktoré je stabilné, predvídateľné a bez hrozieb. Bezpečie však nie je len fyzické, ale aj psychologické, sociálne a emocionálne.

Pocit bezpečia je kľúčový pre naše duševné pohodu, pretože nám umožňuje sústrediť sa na iné aspekty života, ako sú vzdelávanie, kariéra, rodinné vzťahy a osobný rozvoj. Ak sa človek cíti ohrozený, môže to viesť k stresu, úzkosti, a dokonca aj k depresii. Preto je dôležité, aby sme sa cítili v bezpečí nie len vo fyzickom prostredí, ale aj vo vzťahoch, v práci a v širšej spoločnosti.

Túžba po bezpečnosti a ochrana pred negatívnymi spoločenskými javmi, akými je aj kriminalita, patria k najzákladnejším potrebám občanov.⁴

V dnešnej dobe sa pojem bezpečia rozširuje aj na ochranu súkromia, bezpečnosť online, ako aj na ochranu pred sociálnymi a politickými hrozbami. V tomto kontexte je bezpečnosť nielen výsledkom fyzickej ochrany, ale aj správne nastavených politických, sociálnych a technologických opatrení, ktoré zabezpečujú, že jednotlivci a komunity môžu žiť a pracovať bez obáv z neprimeraných rizík. Rozsiahle výskumy v neurovedách nám prinášajú dôkazy, že bezpečie je základnou podmienkou pre rozvoj človeka po fyzickej, psychologickej, sociálnej

² KOLEKTÍV AUTOROV. 2003. Kriminológia – všeobecná časť. 1. diel. Bratislava: Akadémia PZ, 2003, s. 45.

³ DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. 2018. Význam kriminológie pre vzdelávanie právnik. In „Kriminológia ako samostatný vedný odbor v rovine vedeckovýskumnej a akademickej výučby na vysokých školách v Slovenskej republike, Českej republike a Poľskej republike“. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v dňoch 29. a 30. mája 2018 v Piešťanoch, s. 93.

⁴ TALLO, A. 2003. Automobilová kriminalita v komunálnom porovnaní. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2003, s. 9.

a iných. Strelby a iné životy ohrozujúce situácie na školách a v iných budovách vynášajú na povrch otázku, kedy je škola bezpečná. Zamrežované okná, kamery, zvyšovanie kontroly – to sú návrhy, ktoré prichádzajú medzi prvými vtedy, keď sú všetci vystrašení a bytostne prežívajú stratu bezpečia. Vieme však definovať, čo znamená cítiť sa bezpečne?⁵

V nasledujúcom texte sa budeme zaoberať rôznymi multidisciplinárnymi aspektami, ktoré ovplyvňujú náš pocit bezpečia nie len v škole, a tiež spôsobmi, akými sa tento pocit dá posilniť a chrániť. Pretože pocit bezpečia a ochrana bezpečnosti sú nesmierne obširnou problematikou, ktorú je potrebné vnímať pohľadom širších konotácií, ale i konkrétnych prvkov ochrany. Cieľom tohto článku je preskúmať rôzne metódy a stratégie, ktoré sa používajú na ochranu týchto miest, ako aj výzvy, ktoré so sebou prináša snaha o ich zabezpečenie. Predložená vedecká štúdia je tiež zameraná na skúmanie podstaty ochrany mäkkých cieľov a je výstupom z Projektu VEGA č. 1/0722/24 – Princípy právneho štátu v trestnom práve. Pri jej spracovaní budeme využívať konkrétne vedecké metódy, prostredníctvom ktorých sa budeme snažiť dospieť k naplneniu stanovených cieľov a k zodpovedaniu nami nastolených vedeckých otázok. Týmito metódami sú najmä analýza, pozorovanie, komparácia, riadené rozhovory, indukcia a dedukcia.

1 Bezpečnosť – ako istota pre všetkých členov spoločnosti

„Čo je bezpečnosť?“ Považujeme za podstatné, pre konkrétne chápanie nami skúmanej problematiky zjednotiť si základné, primárne, pojmy, ktoré formujú celkový význam našej vedeckej práce aj v rámci predloženej štúdie. Preto sa následne budeme venovať vymedzeniu a súvisiacim charakteristikám pojmu „bezpečnosť, bezpečie“.

Bezpečie je stav mysle a tela, kedy všetky automatické procesy v tele fungujú správne, kedy dokážeme vnímať svoje emócie a zapájať svoj racionálny mozog ako potrebujeme. Vyzerá to jednoducho, ale je za tým obrovské množstvo aktuálnych fyzických, biologických, chemických procesov a zasahujú sem i naše minulé skúsenosti a zážitky. Stav bezpečia nie je len o neprítomnosti ohrozenia, je to niečo viac. Je to, keď sa cítime aktívne dobre, dokážeme sa učiť a venovať niečomu pozornosť, byť v kontakte s druhými a so sebou, so svojimi kvalitami

⁵ INKLUCENTRUM. 2025. [online]. [cit. 2025.01.12.] Dostupné online <https://apps.apple.com/us/story/id1445637997>. <https://inklucentrum.sk/wp-content/uploads/2024/08/Bulletin-tvorba-bezpecnia-v-triede.pdf>.

a silnými stránkami, tvorivosťou a zvedavosťou... keď máme chuť hrať sa, ale aj keď máme náladu len tak nič nerobiť. Bezpečie je subjektívne vnímaná kvalita a pre každého môže mať odlišnú podobu. Prežívanie bezpečia je dynamický proces, pričom miera bezpečia môže rôzne kolísť.⁶

Samotná, konkrétna, definícia bezpečnosti je priam nemožná pretože takmer každý odbor ľudskej činnosti si vytvoril svoj vlastný prístup a svoju vlastnú definíciu. Pojem bezpečnosť inak vysvetľujú sociológovia, inak ekonómovia, právnici, politológovia, ekológovia, vojaci či technici. Napriek širokému spektru publikovaných výstupov venovaných problematike bezpečnosti nebola vytvorená jediná všeobecne akceptovaná definícia bezpečnosti.⁷

Podľa toho, na ktoré aspekty pojmu bezpečnosť bol kladený dôraz, môžeme identifikovať nasledujúce prístupy k definovaniu a chápaniu bezpečnosti:

- bezpečnosť je možnosť zabrániť poškodeniu objektu,
- bezpečnosť sa často posudzuje ako vlastnosť objektu, systému, javu, či procesu chrániť svoju podstatu a základnú charakteristiku v podmienkach cieľavedomého deštruktívneho pôsobenia, či už zvonka alebo zvnútra objektu, javu či procesu,
- bezpečnosť ako systémová kategória vyjadruje vlastnosť systému, ktorý je vytvorený na princípe stálosti, samoregulácie a celostnosti, bezpečnosť má potom zaručiť fungovanie každej z uvedených vlastností systému, pretože deštrukcia a zánik ľubovoľnej vlastnosti systému zapríčini zánik celého systému,
- bezpečnosť je rozhodujúcou podmienkou, garanciou existencie človeka, spoločenstva, štátu, ktorá im umožní chrániť rozvíjať ich duchovné a materiálne bohatstvo,
- bezpečnosť v absolútnom význame sa chápe ako neprítomnosť nebezpečenstva a hrozieb pre duchovnú a materiálnu sféru života,
- limitujúcim, referenčným prvkom pre definovanie pojmu bezpečnosť je hrozba ako reálny prejav nebezpečia (insecurity),
- hrozba a úsilie o jej odvrátenie je podstatou bezpečnosti,

⁶ INKLUCENTRUM. 2025. [online]. [cit. 2025.01.12.] Dostupné online <https://apps.apple.com/us/story/id1445637997>. <https://inklucentrum.sk/wp-content/uploads/2024/08/Bulletin-tvorba-bezpecia-v-triede.pdf>.

⁷ HOFREITER, L., BREZINA, D. 2023. Bezpečnosť, bezpečnostná politika a bezpečnostný systém. Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2023, s. 11.

- bezpečnosť to nie je neprítomnosť nebezpečenstva, ale ochrana pred ním.⁸

Podľa Ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu je bezpečnosť stav, v ktorom je zachovávaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie. Ústavný zákon o bezpečnosti štátu umožňuje v čase tzv. krízovej situácie, teda mimo času „štandardného“ ústavného režimu – teda v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, širšie obmedzenie základných práv a slobôd, vrátane skúmaného práva pokojne sa zhromažďovať.⁹

Dôležité je tiež povedať, že bezpečnosť vníma každý z nás inak a pre každého znamená bezpečnosť konkrétne situácie, pocity, pri ktorých sa on cíti bezpečne.

Tak, ako sme spomínali bezpečnosť môžeme chápať v rôznych rozmeroch:

Osobná bezpečnosť – v tomto prípade bezpečnosť označuje ochranu jednotlivca pred fyzickými hrozbami, ako sú násilné útoky, zločin alebo nehody. Chápeme ju ako zabezpečenie prostredia, kde sa cítime chránení pred nebezpečenstvom, čo nám umožňuje fungovať bez problémov a nežiť v strachu.

Sociálna bezpečnosť – v širšom zmysle ide o stabilitu a pohodu spoločnosti ako celku. Bezpečnosť v tomto kontexte znamená ochranu pred sociálnymi hrozbami, ako sú politické nestability, kriminalita, korupcia alebo vojnové konflikty. Spoločenská bezpečnosť zahŕňa aj stabilitu právneho systému, rovnosť pred zákonom a spravodlivé spoločenské inštitúcie. Sociálnu bezpečnosť môžeme chápať ako národný, európsky, sociálny systém realizovaných opatrení sociálnej politiky štátu, ktorý bude kreovať určité aj špecifické sociálne programy. Najmä také, ktoré napomôžu v bežnom živote človeka, klienta (bez ohľadu na jeho

⁸ HOFREITER, L. 2006. Securitológia. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2006, s. 35.

⁹ 2. ČENTÉŠ, J., BELEŠ, A. 2023. Právo na pokojné zhromažďovanie a možnosti jeho obmedzenia. In Právnik 3/2023. Teoretický časopis pro otázky státu a práva (The Lawyer-Scientific Review for Problems of State and Law), 2023, roč. 162, s. 265.

príslušnosť k etnickej minoritnej kultúre) zabezpečiť v prípade potreby jeho účinnú spoločenskú a sociálnu ochranu.¹⁰

Psychická a emocionálna bezpečnosť – tento aspekt bezpečnosti sa týka ochrany pred psychickými a emocionálnymi hrozbami, ako sú stres, úzkosť, násilie v rodine alebo diskriminácia. Bezpečie v tomto prípade znamená, že sa cítime emocionálne podporovaní a stabilní, máme pocit, že nás ostatní chápu, rešpektujú a berú na vedomie naše potreby.¹¹

Národná a globálna bezpečnosť – v širšom politickom a geopolitickom zmysle sa bezpečnosť chápe ako schopnosť štátu alebo medzinárodného spoločenstva chrániť sa pred hrozbami, ako sú vojenské útoky, terorizmus, šírenie zbraní hromadného ničenia alebo environmentálne katastrofy. V tomto prípade bezpečnosť znamená schopnosť zaistiť stabilitu a ochrániť hodnoty národa či globálnych spoločenstiev. Schéma národnej, resp. globálnej bezpečnosti sa v posledných desaťročiach výrazne zmenila. Nie je to len problémom vojenského pôsobenia a netýka sa to iba konkrétnych štátov. V súčasnosti existuje výrazná potreba pristupovania k bezpečnosti ako komplexnej globálnej záležitosti v kombinácii s rôznymi problémami, ako sú klimatické zmeny, prístup k energiám alebo ľudským právam, čo viac ako kedykoľvek predtým vyžaduje multilaterálne riešenia.¹²

Považujeme za dôležité zodpovedať si tiež podstatnú otázku: „*Ako bezpečnosť ovplyvňuje náš život?*“ Pocit bezpečia je základný pre naše fungovanie a rozhodovanie. Ak sa cítime bezpečne, môžeme sa viac sústrediť na osobný rast, kariéru, vzťahy a ďalšie dôležité aspekty života. Naopak, ak sa cítime ohrození, naše správanie môže byť ovplyvnené strachom, úzkosťou a obavami, čo môže viesť k stresu, neefektívnosti alebo dokonca k negatívnym zdravotným následkom.

Bezpečnosť teda nie je len pasívny stav, ale aj aktívna snaha o ochranu našich hodnôt, práv, majetku a zdravia. Zabezpečenie bezpečnosti si vyžaduje nielen individuálne úsilie, ale aj efektívne politické, právne a spoločenské opatrenia.

¹⁰ LORAN, T. 2010. Otázky sociálnej bezpečnosti exkludovaných Rómov na začiatku 21. storočia. In Sociální, ekonomické, právní a bezpečnostní otázky současnosti. (Česká a Slovenská republika na počátku nového milénia), 2010, s. 267.

¹¹ ČEREŠNÍK, M., LENGHART, D. 2025. PSYCHOPATOLÓGIA A PATOPSYCHOLÓGIA ZÁKLADY PRE POMÁHAJÚCE PROFESIE. 2. aktualizované vydanie, s. 124.

¹² ISAKOVA, A., VOLKOV, K., KOCHOR, M. 2024. International organizations and the construction of complex global security challenges, 2024, In Constructing Global Challenges in World Politics, s. 20.

2 Mäkké ciele

„Čo chápeme pod pojmom mäkké ciele?“ Mäkké ciele – objekty, ktoré sú často civilné a neorganizované, ako školy, obchodné centrá, nemocnice či verejné priestranstvá, sú častým terčom rôznych hrozieb. Zatiaľ čo kritická infraštruktúra, ako sú vládne budovy alebo vojenské objekty, býva bežne chránená rôznymi bezpečnostnými opatreniami, ochrana mäkkých cieľov sa často podceňuje. Tieto miesta sú však rovnako zraniteľné a ich ochrana si vyžaduje inovatívne prístupy a spoluprácu medzi vládnymi, verejnými a súkromnými sektormi tak, aby boli tieto miesta, objekty, chránené.

Mäkké ciele sú miesta s vysokou koncentráciou osôb a minimálnym stupňom zabezpečenia proti násilným útokom, alebo prostredie, ktoré je ľahko dostupné, priťahuje množstvo ľudí a je ľahkým cieľom útoku pomocou dostupných zbraní a pomerne jednoduchou taktikou. Sú to napr. školy, cirkevné objekty, nemocnice, kultúrne centrá/podujatia, športové centrá/podujatia, nočné kluby, divadlá, opery, kiná, kaviarne a reštaurácie, objekty verejnej dopravy, ale aj hromadné dopravné priestriedky.¹³

Konštatujeme, že identifikácia mäkkých cieľov je i napriek rôznym definíciám relatívne náročná vzhľadom na absenciu medzinárodne platnej definície, v dôsledku čoho dochádza k zamieňaniu pojmov tzv. „crowded places“ alebo „places of mass gathering“, ktoré síce vykazujú znaky mäkkého cieľa, avšak, nie je s nimi spájaný bezpečnostný význam. Ten vzniká ako následok sekuritizácie vyhrážky útoku.¹⁴ Máme za to, že síce neexistuje žiadna ustálená definícia mäkkých cieľov za posledných pár rokov, na základe výskumov a sledovania konkrétnych útokov na mäkké ciele, odborníci dospeli k jednotlivým charakteristickým črtám, ktoré mäkké ciele vo veľkej miere charakterizujú a identifikujú.

Je dôležité podotknúť, že o vymedzení mäkkých cieľov hovoríme v spojitosti s teroristickými alebo násilnými útokmi, voči ktorým nie sú jednotlivé objekty dostatočne chránené. Neznamená to teda, že nie sú dobre chránené voči iným hrozbám (napr. majetková trestná činnosť) a často disponujú rôznymi kvalitnými prvkami ochrany ako sú (napr.

¹³ DVOŘÁK, Z., ŠIMONOVÁ, J., VELAS, A. 2024. Minimálny štandard pre audit bezpečnosti a ochrany vysokej školy, s. 4.

¹⁴ KUBALOVÁ, K. 2022. Analýza útokov na mäkké ciele a ich ochrana. [online]. [cit. 2025.02.12.] Dostupné online <https://trilobit.fai.utb.cz/Data/Articles/PDF/9cca8038-429d-4360-81f6-d74d8a9348a2.pdf>.

kamerový systém, poplachové zabezpečovacie a tiesňové systémy (napr. v obchodných centrách).¹⁵

Z uvádzaného konštatujeme, že mäkké ciele sú verejné alebo súkromné priestory, ktoré sú relatívne zraniteľné voči teroristickým a násilným útokom. Tieto miesta si útočníci často vyberajú z dôvodu ich otvorenej povahy a charakteru hromadného zhromažďovania, ako aj ich reprezentačnej alebo symbolickej hodnoty a pravdepodobnosti veľkého počtu obetí.¹⁶

Na komparáciu, resp. zrejmejšiu predstavu o mäkkých cieľoch následne zodpovieme otázku: „*Čo sú to tvrdé ciele*“. Tvrdé ciele sú chránené resp. strážené objekty, ktoré majú zavedené opatrenia znižujúce riziká útoku, majú realizované technické, organizačné a režimové opatrenia, prípadne fyzickú ochranu. Niektoré nie sú verejnosti prístupné, resp. majú nastavený režim vstupu (vojenské zariadenia, vládne budovy, objekty diplomatických misií, jadrové elektrárne a pod.). Ozbrojený útočník je ozbrojený páchateľ, ktorý koná s úmyslom usmrtiť alebo zraniť čo najväčší počet osôb; páchateľ orientovaný na hromadné ciele zložené z osôb bez rozdielu rasy, povolania, veku a prípadne iných špecifik; páchateľ útoku so zbraňou, pričom zbraňou rozumieme akýkoľvek predmet, ktorý môže urobiť útok voči telu dôraznejším (napr. strelná zbraň, bodná zbraň, sečná zbraň, alebo dopravný prostriedok). Prevencia útoku na mäkké ciele predstavuje dlhodobú a cieľavedomú činnosť vedúcu ku zníženiu rizika útoku na mäkký cieľ. Zahŕňa predvídanie rizikových faktorov a spôsoby znižovania rizík útokov prostredníctvom pripravenosti dotknutých osôb, vlády a spoločnosti.

3 Ochrana mäkkých cieľov

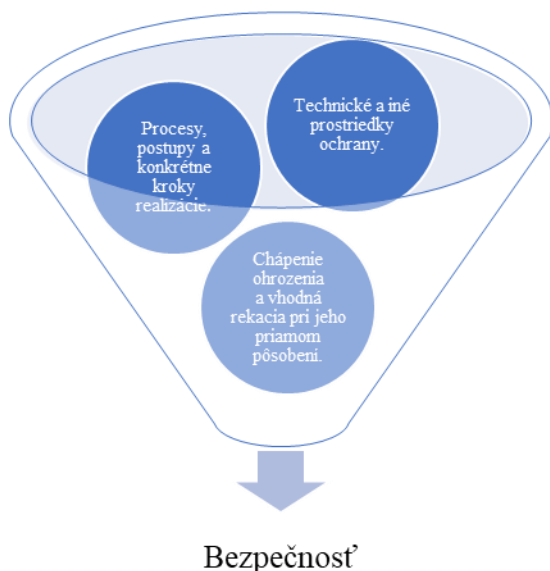
Základné prvky ochrany mäkkých cieľov

Najpodstatnejšia je z nášho pohľadu, ktorý vyplýva z vedeckých a praktických skúseností, vzájomná interakcia osôb, subjektov, technológií a procesov, ktorá umožňuje nastaviť vhodnú úroveň bezpečnosti. Tak, ako sme už aj vyššie uviedli práve potrebné prepojenie bezpečnostných zložiek, legislatívy a vnímania spoločnosti ohrození je

¹⁵ KUBÍKOVÁ, Z. 2017. Niektoré problémy ochrany mäkkých cieľov. [online]. [cit. 2025.02.12.] Dostupné online https://www.researchgate.net/publication/330738296_NIEKTORE_PROBLEMY_OCHRANY_MAKKYCH_CIELOV.

¹⁶ KARATRANTOS, T., KEREMIDOU, E. 2023. Protecting Soft Targets from Terrorist Attacks. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://www.eliamap.gr/wp-content/uploads/2023/07/Policy-paper-142.pdf>.

klúčové pre nastavenia prevencie a následne i ochrany mäkkých cieľov. Najčastejším cieľom útoku sú ľudia, ktorí sú zároveň najslabším článkom celého bezpečnostného systému. K nastaveniu adekvátnej úrovne ochrany mäkkých cieľov slúžia procesy – činnosti, ktoré je potrebné vynaložiť na to, aby ľudia boli schopní používať implementované technológie a s nimi spojené služby.

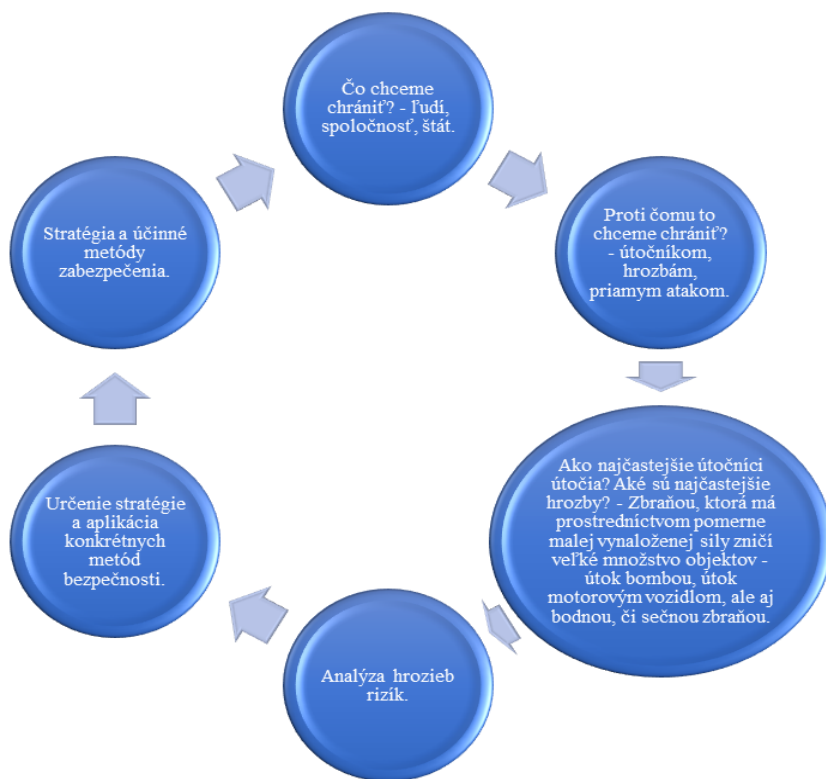
Zdroj obrázka: vlastné spracovanie aj na základe. [online]. [cit. 2025.02.10.] Dostupné online <https://www.qcom.cz/systemy-rizeni/ochrana-mekkych-cilu/>

Tézy, princípy bezpečnosti a analýza rizík

Podstatnou skutočnosťou je si uvedomiť, že na to, aby bol nastavený efektívny a účinný systém ochrany mäkkých cieľov je potrebné poznať jeho konkrétne prvky, princípy a tiež identifikovať jeho objekty. Pre nastavenie funkčného bezpečnostného systému je potrebné ujasniť si oblasti chránených záujmov a definovať možné zdroje nebezpečenstva, či hrozby voči chráneným záujmom. Na základe danej identifikácie je možné následne konkretizovať hroziace špecifické, resp. individuálne útoky. Špecifikované hrozby je primárne podstatné podrobiť analýze rizík, ktorá určí prioritnú oblasť bezpečnostného systému a následné bezpečnostné opatrenia a stratégie. Práve analýza rizík je proces, systém, prostredníctvom ktorého sa identifikujú bezpečnostné riziká, ktoré je potrebné kontrolovať alebo akceptovať. V kontexte bezpečnosti

analýza rizík zahŕňa analýzu hodnôt aktív, hrozieb, zraniteľností a určenie potenciálnych rizík.¹⁷

Na to, aby bolo možné vykonať kvalitnú analýzu rizík je potrebné, aby sme disponovali radom kvalitných informácií (vstupných údajov), ktoré nám napomôžu ku konkrétnym výsledkom. Po sumarizácii získaných údajov je potrebné si vymedziť konkrétne otázky, ciele, ktoré chceme dosiahnuť a následne regulovať činnosť potrebným, cieleným, smerom. Tento postup je systematicky najvhodnejší a najefektívnejší na to, aby boli dosiahnuté konkrétne pozitívne ciele.

Zdroj obrázka: vlastné spracovanie aj na základe. [online]. [cit. 2025.02.10.] Dostupné online <https://www.qcom.cz/systemy-rizeni/ochrana-mekkych-cilu/>

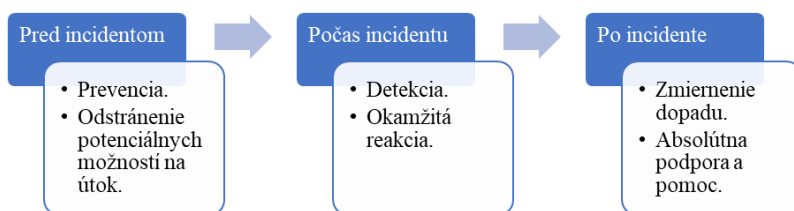
¹⁷ KARATRANTOS, T., KEREMIDOU, E. 2023. Protecting Soft Targets from Terrorist Attacks. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://www.eliamap.gr/wp-content/uploads/2023/07/Policy-paper-142.pdf>.

Tiež na nastavenie funkčného bezpečnostného systému mákchého cieľa je potrebné:

- Objasniť chránený záujem. V tejto fáze je potrebné definovať čo nechceme stratiť, čo nás môže poškodiť. Ide predovšetkým o zdravie a život ľudí (násilné útoky), majetok, informácie, spoločenské hodnoty.
- Definovať možné zdroje nebezpečenstva (ohrozenia) chráneného záujmu.
- Je potrebné identifikovať špecifické skupiny alebo kategórie osôb s potenciálnou motiváciou zaútočiť. Na zváženie potenciálnych zdrojov ohrozenia sa používa analýza predchádzajúcich podobných útokov a vždy je potrebné zohľadniť špecifiká konkrétneho objektu, akcie a zvyčajne špecifické hrozby (napr. prítomnosť VIP, rizikový dátum, pyrotechnika, médiá, záujem, odolnosť budov, účinnosť súčasných opatrení a pod.).
- Základom kvalitného „soft-target“ bezpečnostného systému je čo najpresnejšie definovanie zdrojov ohrozenia. Bezpečnostný systém musí byť výsledkom dôkladnej analýzy záujmov a potenciálnych hrozieb.¹⁸

Časový sled pôsobenia hrozby a konkrétne opatrenia

Pri hodnotení možných rizík a hrozieb je potrebné pracovať v troch časových fázach.¹⁹

Zdroj obrázka: vlastné spracovanie aj na základe. [online]. [cit. 2025.02.10.] Dostupné online <https://www.qcom.cz/systemy-rizeni/ochrana-mekkych-cilu/>

¹⁸ LEITNER, B., LUSKOVÁ, M. 2020. Assessing Security of Soft Targets Using Complex Systems Analysis Methods. In: Soft Target Protection. NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security. Springer, Dordrecht. Retrieved 14.02.2020 from https://doi.org/10.1007/978-94-024-1755-5_19.

¹⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKEJ REPUBLIKY. 2016. ZÁKLADY OCHRANY MĚKKÝCH CÍLŮ METODIKA. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aaizzrwg3bmqm&q=m%C3%A4kk%C3%A9&ok.x=0&ok.y=0>.

Následne sa v stručnosti vyjadríme k druhej fáze a to za účelom konkrétnej potrebnej okamžitej reakcie počas útoku, incidentu. Rozhodli sme sa tak preto, lebo v súvislosti s touto fázou odborníci z Českej republiky reflektujú na bezpodmienečnú potrebu vzniku koordinačných tímov, ktoré vedú zareagovať efektívne počas doby, keď k samotnému incidentu dôjde.

Termín „Golden Hour“ (zlatá hodina) bol prvýkrát použitý lekárom z Marylandskej nemocnice R. Adamsem Cowleym. Na základe pozorovania zranených z II. svetovej vojny lekár Cowley zistil, že čím skôr je zraneným pacientom poskytnutá profesionálna pomoc v nemocnici, obzvlášť keď je pomoc poskytnutá do 60 min. od zranenia, výrazne sa tým zvyšuje šanca na vyliečenie.²⁰ Presne rovnaké pravidlo „Golden Hour“ platí aj pre konkrétne inštitúcie, resp. mäkké ciele, keď dôjde k incidentu.²¹

V nadväznosti na dané by sme chceli nadviazať konkrétnym postupom „USB“,²² ktorý je potrebné aplikovať pri ozbrojenom útoku. Dané informácie sú čerpané z metodiky, ktorú spracovali viaceré subjekty na základe praktických skúseností, konkrétne Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru, Útvar osobitného určenia Prezídia Policajného zboru a Odbor výcviku Prezídia Policajného zboru. Táto metodika bola spracovaná aj veľmi vhodným, didaktickým, video, v ktorom je celý vhodný proces počas útoku zosnímaný.

²⁰ JEMS. 2008. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://www.jems.com/news/2008/08/golden-hour.html>.

²¹ DAVID, G. 2019. METODIKA KOORDINACE MĚKKÉHO CÍLE PRO FÁZI PO BEZPEČNOSTNÍM INCIDENTU aneb jak se vyrovnat s nastalou situací. [online]. [cit. 2025.02.22.] Dostupné online <https://mv.gov.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

²² AKADÉMIA POLICAJNÉHO ZBORU V BRATISLAVE, ODBOR PORIADKOVEJ POLÍCIE PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU, ÚTVAR OSOBITNÉHO URČENIA PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU, ODBOR VÝCVIKU PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU. 2024. Metodika Ozbrojený útočník (verejnosť). Ako sa správať pri ozbrojenom útoku. Uteč – Skry sa – Bojuj. [online]. [cit. 2025.02.21.] Dostupné online [file:///C:/Users/Patr%C3%ADcia/Downloads/Metodika_Ozbrojeny_utočník_Verejnost%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Patr%C3%ADcia/Downloads/Metodika_Ozbrojeny_utočník_Verejnost%20(2).pdf).

Zdroj obrázka: vlastné spracovanie

Ak je to možné, UTEČTE!

- V prípade, že je k dispozícii bezpečná úniková cesta (pripravte si únikovú cestu a plán úniku), myslite na zásadu rozptýlenia davu (útek vo veľkej skupine môže byť rizikový).
- Pri voľbe únikovej cesty myslite na Vaše bezpečie. Utekajte tak, aby Vás útočník nevidel a myslite vždy na možnosť zmeny plánu. Vytvorte si ďalšie možnosti úteku.
- Zbavte sa všetkého, čo na Vás zbytočne upozorňuje a čo Vám bráni v rýchlom pohybe z miesta udalosti.
- Vezmite si telefón, ostatné veci nechajte na mieste!
- Keď to bude bezpečné, stíšte telefón/prepnite telefón do tichého režimu.
- Pomôžte v úteku ostatným len v prípade, že neohrozíte seba, svoj život a ostatných.
- Ak utekáte so skupinou, upokojte ju, ved'te ju a organizujte útek.
- Varujte ostatných – ak je to bezpečné.
- Utekajte najďalej od miesta útoku – nesmerujte však na miesta zhromaždenia evakuovaných osôb, ktoré je štandardne určené na evakuáciu.
- Volajte linku tiesňového volania 158/112 (SMS na 112), keď ste na bezpečnom mieste.
- Informujte, kde sa nachádzate, popíšte situáciu.
- Zostaňte neustále pozorný, ostražitý, vyhodnocujte pravidelne situáciu.
- Ak sa zmení situácia a nemožno utiecť, UKRYTE SA.
- Riad'te sa pokynmi polície.
- Počas úteku držte svoje ruky viditeľné pre Políciu.
- Nepokúšajte sa premiestňovať na iné miesto a poskytovať prvú pomoc, ak tým ohrozujete svoj život.

Zdroj obrázka: vlastné spracovanie

Ak nemôžete utiecť, SKRYTE SA!

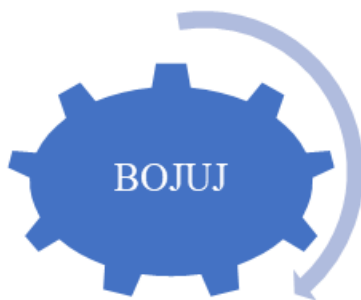
- Úkrytom je miesto, ktoré je mimo dohľadu ozbrojeného útočníka, ktoré poskytuje ochranu pred útokom ale nikdy nie taký, ktorý bráni ďalšiemu úteku a stáva sa nám pascou.
- Zamknite dvere. Kľúč ponechajte v zámke.
- Ak nemožno zamknúť dvere, zaistite dvere iným spôsobom napríklad opaskom, demontáciou kľučky, barikádou inými predmetmi.
- Zabarikádujte sa! (nábytok, tlačiareň, chladnička,...).
- Odstúpte od dverí! Ostaňte na bezpečnom mieste. Ukryte sa za veľké predmety.
- Zachovajte pokoj! Hlbokými nádychmi a výdychmi sa upokojte, sústreďte sa na prítomný okamih a obzrite si miestnosť, v ktorej sa nachádzajte (pre možnosť ďalšieho úniku). Ak ste so skupinou, ukludnite/utište skupinu.
- Vypnite zdroje hluku, stíšte mobilný telefón/prepnite telefón do tichého režimu. a iné komunikačné zariadenia. Zatieňte miestnosť.
- Zostaňte ticho (nekomunikujte medzi sebou)! S nikým nekomunikujte cez dvere!
- Nereagujte na podnety za dverami!
- Volajte linku tiesňového volania 158/112 (SMS na 112) (ak to situácia umožňuje). Popíšte situáciu. Ak nemožno hovoriť, zostaňte v kontakte na mobilnom telefóne. Počúvajte pokyny operátora.
- Poskytnite prvú pomoc zraneným osobám v prípade, ak tým neohrozíte seba.
- Počkajte na mieste na príchod polície. Neutekajte z bezpečného miesta.

Ktoré informácie sú dôležité – pre políciu v čase oznámenia:

- Kde sa nachádza ozbrojený útočník.
- Počet útočníkov.
- Zbrane, ktoré útočník má pri sebe a používa.
- Opis útočníkov.
- Počet a stav obetí/zranených.

Čo robiť, keď príde polícia?

- Zachovajte pokoj a postupujte podľa pokynov polície.
- Zdvihnite ruky a držte ich neustále viditeľné pre Políciu a Vašu bezpečnosť.
- Odložte všetky predmety ktoré máte v rukách.
- Vyhnite sa akýmkoľvek rýchlym neuváženým pohybom – smerom k policajtom.
- Nedotýkajte sa policajtov, nevešajte sa na nich, neskáčte na nich.
- Vyhnite sa chaotickej gestikulácií, krik, nevysvetľujte policajtom, čo ste zažili a videli.
- Pri evakuácii políciou sa nezastavujte, počúvajte pokyny polície, nepýtajte sa na smer evakuácie, iba plynule prechádzajte smerom príchodu policajtov.

Zdroj obrázka: vlastné spracovanie

V prípade Vášho bezprostredného ohrozenia života, **BOJUITE!**

- Použite všetko, čo máte vo Vašom okolí a čo môže byť použité ako zbraň (palica, opasok, kľúče, kanvica, nôž, hasiaci prístroj, vešiak,...).
- Buďte agresívny, konajte a bojujte! Útočte na citlivé miesta!
- Ak ste viacerí na mieste, využite svoju skupinovú silu. Šance na prežitie sa zvyšujú.
- Nezabudnite: **V JEDNOTE JE SILA!**

- BOJ JE POSLEDNÁ VOĽBA, AŽ V TOM NAJKRAJNEJŠOM PRÍPADE A AK JE VÁŠ ŽIVOT V BEZPROSTREDNOM OHROZENÍ!

Tieto odporúčania boli vyhodnotené ako najefektívnejšie pre konkrétnu činnosť, ktorú je potrebné aplikovať pri aktívnom útoku.

Záver a podnety do budúca

K bezpečiu musíme pristupovať aktívne, nedeje sa samo. Tým, že život prináša mnoho náročných situácií, potrebujeme cvičiť našu vlastnú schopnosť udržiavať a nastoľovať stav bezpečia. Útoky na mäkké ciele sa za posledných niekoľko rokov znásobili a je podstatne dôležité zaviesť systémové opatrenia, ktoré budú pôsobiť preventívne, ale zároveň budú účinné v prípade zaznamenania priameho útoku. Je nesmierne dôležité, aby od najvyššej inštalácie – Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorá je jedným z garantov ochrany a bezpečnosti dochádzalo k aktívnemu riešeniu konkrétnych, definovaných, prvkov. Je veľmi pozitívne, že jednou z priorit rezortu vnútra je aj ochrana mäkkých cieľov. Aktívnymi riešeniami daného problému sa zaoberá aj Medzirezortná pracovná skupina pre ochranu mäkkých cieľov, ktorá je zriadená pri Rade vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality a jej predsedníčkou je samotná autorka – I. štátna tajomníčka Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Jej členovia sú z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, zo Združenia náčelníkov mestských a obecných polícií, zástupcov samosprávy, Policajného zboru, zástupcov neziskového sektora a odborníkov na bezpečnostné technológie a krízové riadenie. Skutočnosťou, že mäkké ciele sú špecifické ľahkým prístupom a zraniteľnosťou s vysokou koncentráciou ľudí na jednom mieste, s relatívne nízkym stupňom ochrany, malým rizikom neúspechu útoku a nízkymi nákladmi spojenými s útokom sa zriadenie pracovnej skupiny pre ochranu mäkkých cieľov realizuje z dôvodu aktuálnej situácie a spoločenských hrozieb pre ochranu života a zdravia obyvateľov Slovenskej republiky vo verejných priestoroch a objektoch.

Avšak dodávame, že mäkkých cieľov je veľké množstvo, čo limituje možnosti ich ochrany iba zo strany verejných inštitúcií, štátu. Je bezpodmienečné, aby sa ich zabezpečení podieľali aj samotní

vlastníci/prevádzkovatelia mäkkých cieľov.²³ Tak ako vyplýva aj z nami prezentovaných faktov mäkkých cieľov je obrovský počet. Toto výrazne obmedzuje praktické možnosti zabezpečenia ich bezpečnosti len zo strany štátnej/verejnej správy a zvyšuje potrebu implementácie bezpečnostných opatrení aj zo strany konkrétnych subjektov (napr. lepšia znalosť prostredia, kontakt s okolitými subjektmi, prítomnosť personálu na mieste a pod.) preto je podstatná, už nami spomínaná, spolupráca viacerých subjektov pre čo najefektívnejšie preventívne a v prípade potreby aj aktívne pôsobenie proti útočníkovi.

Predložená štúdia reflektuje na priamu potrebu zabezpečenia ochrany mäkkých cieľov v rozmedzí vedeckých otázok, ktoré prinášajú základné atribúty tejto skúmanej problematiky. Vedecká štúdia sa opiera o konkrétne vedecké fakty a zistenia, ale tiež v neposlednom rade o praktické skúsenosti autoriek, kedy I. štátna tajomníčka Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pani prof. Kurilovská, PhD., sa danej téme nevenuje iba na vedeckej a výskumnej úrovni, ale aj na úrovni priamej aplikácie v praxi. V rámci pôsobnosti je odborníčkou, ktorá sa venuje tejto náročnej problematike na národnej, ale aj medzinárodnej úrovni.

V našej vedeckej činnosti, ale aj v aplikácii konkrétnych opatrení v praxi budeme i naďalej pokračovať za účelom prispenia k zabezpečeniu čo najefektívnejšej ochrany a bezpečnosti i mäkkých cieľov v našej spoločnosti.

Zoznam bibliografických odkazov

1. Bezpecnost. Praha. eu. 2025. [online]. [cit. 2025.02.28.] Dostupné online <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/terorismus>.
2. ČENTĚŠ, J., BELEŠ, A. 2023. Právo na pokojné zhromažďovanie a možnosti jeho obmedzenia. In *Právnik 3/2023. Teoretický časopis pro otázky státu a práva (The Lawyer-Scientific Review for Problems of State and Law)*, 2023, roč. 162, s. 257-280. ISSN 0231-6625.
3. ČEREŠNÍK, M., LENGHART, D. 2025. PSYCHOPATOLÓGIA A PATOPSYCHOLÓGIA ZÁKLADY PRE POMÁHAJÚCE PROFESIE. 2. aktualizované vydanie, 141 s. ISBN 978-80-8275-018-1.
4. DAVID, G. 2019. METODIKA KOORDINACE MĚKKÉHO CÍLE PRO FÁZI PO BEZPEČNOSTNÍM INCIDENTU aneb jak se vyrovnat s nastalou situací. [online]. [cit. 2025.02.22.] Dostupné online

²³ Bezpecnost. Praha. eu. 2025. [online]. [cit. 2025.02.28.] Dostupné online <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/terorismus>.

- <https://mv.gov.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.
5. DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. 2018. Význam kriminológie pre vzdelávanie právnicka. In „Kriminológia ako samostatný vedný odbor v rovine vedeckovýskumnej a akademickej výučby na vysokých školách v Slovenskej republike, Českej republike a Poľskej republike“. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v dňoch 29. a 30. mája 2018 v Piešťanoch, s. 86 – 102. ISBN 978-80-8054-794-3.
6. DVOŘÁK, Z., ŠIMONOVÁ, J., VELAS, A. 2024. Minimálny štandard pre audit bezpečnosti a ochrany vysokej školy, 23 s.
7. HOFREITER, L. 2006. Securitológia. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2006, s. 35. 138 s. ISBN 978-80-8040-310-2.
8. HOFREITER, L., BREZINA, D. 2023. Bezpečnosť, bezpečnostná politika a bezpečnostný systém. Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2023, s. 11. 186 s. ISBN: 978-80-8040-657-8.
9. INKLUCENTRUM. 2025. [online]. [cit. 2025.01.12.] Dostupné online <https://apps.apple.com/us/story/id1445637997>. <https://inklucentrum.sk/wp-content/uploads/2024/08/Bulletin-tvorba-bezpecia-v-triede.pdf>.
10. ISAKOVA, A., VOLKOV, K., KOCHOR, M. 2024. International organizations and the construction of complex global security challenges, 2024, In Constructing Global Challenges in World Politics, 282 s. eBook ISBN9781003452348.
11. JEMS. 2008. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://www.jems.com/news/2008/08/golden-hour.html>.
12. KARATRANTOS, T., KEREMIDOU, E. 2023. Protecting Soft Targets from Terrorist Attacks. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://www.eliamap.gr/wp-content/uploads/2023/07/Policy-paper-142.pdf>.
13. KOLEKTÍV AUTOROV. 2003. Kriminológia – všeobecná časť. 1. diel. Bratislava: Akadémia PZ, 2003, 106 s. ISBN 80-8054-298-8.
14. KUBALOVÁ, K. 2022. Analýza útokov na mäkké ciele a ich ochrana. [online]. [cit. 2025.02.12.] Dostupné online <https://trilobit.fai.utb.cz/Data/Articles/PDF/9cca8038-429d-4360-81f6-d74d8a9348a2.pdf>.
15. KUBÍKOVÁ, Z. 2017. Niektoré problémy ochrany mäkkých cieľov. [online]. [cit. 2025.02.12.] Dostupné online https://www.researchgate.net/publication/330738296_NIEKTORE_PROBLEMY_OCHRANY_MAKKYCH_CIELOV
16. LEITNER, B., LUSKOVÁ, M. 2020. Assessing Security of Soft Targets Using Complex Systems Analysis Methods. In: Soft Target Protection. NATO Science for Peace and Security Series C:

- Environmental Security. Springer, Dordrecht. Print ISBN 978-94-024-1754-8. Retrieved 14.02.2020 from https://doi.org/10.1007/978-94-024-1755-5_19.
17. LORAN, T. 2010. Otázky sociálnej bezpečnosti exkludovaných Rómov na začiatku 21. storočia. In Sociálni, ekonomické, právni a bezpečnostní otázky súčasnosti. (Česká a Slovenská republika na počátku nového milénia), 2010, 600 s. ISBN 978-80-86744-84-1.
18. AKADÉMIA POLICAJNÉHO ZBORU V BRATISLAVE, ODBOR PORIADKOVEJ POLÍCIE PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU, ÚTVAR OSOBITNÉHO URČENIA PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU, ODBOR VÝCVIKU PREZÍDIA POLICAJNÉHO ZBORU. 2024. Metodika Ozbrojený útočník (verejnosť). Ako sa správať pri ozbrojenom útoku. Uteč – Skry sa – Bojuj. [online]. [cit. 2025.02.21.] Dostupné online file:///C:/Users/Patr%C3%ADcia/Downloads/Metodika_Ozbrojeny_utočník_Verejnosť%20(2).pdf.
19. MINISTERSTVO VNITRA ČESKEJ REPUBLIKY. 2016. ZÁKLADY OCHRANY MĚKKÝCH CÍLŮ METODIKA. [online]. [cit. 2025.02.14.] Dostupné online <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwg3bmqm&q=m%C3%A4kk%C3%A9&ok.x=0&ok.y=0>.
20. TALLO, A. 2003. Automobilová kriminalita v komunálnom porovnaní. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 151 s. ISBN 80-8054-275-9.